

РЕЦЕНЗІЯ

в.о. завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Національного транспортного університету, кандидата економічних наук, професора **СЕМЕНЧУК Тетяни Борисівни** на дисертаційну роботу Пахолки Олександра Вікторовича на тему: «Формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими програмами, планами, темами

У сучасних умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів транспортна інфраструктура виступає стратегічним базисом розвитку світової економіки та ключовим чинником забезпечення макроекономічної конкурентоспроможності держав. Ефективне функціонування суб'єктів транспортної галузі безпосередньо зумовлює досягнення стратегічних соціально-економічних цілей як на галузевому, так і на загальнонаціональному рівнях.

Динамічна трансформація вітчизняного інфраструктурного комплексу актуалізує необхідність модернізації економічного поступу для адаптації підприємств до мінливих передумов функціонування. Робота в умовах високої невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища, а також обмеженості ресурсного забезпечення вимагає від транспортних підприємств якісного покращення стратегічного потенціалу та диверсифікації систем управління.

Забезпечення довгострокових конкурентних переваг у зазначених обставинах неможливе без розробки та впровадження ефективних механізмів інноваційного розвитку підприємств. Саме тому обґрунтування інноваційних підходів до трансформації галузі потребує застосування новітнього методологічного інструментарію. У цьому контексті наукові дослідження, спрямовані на теоретико-методичне обґрунтування та практичну реалізацію механізмів інноваційного розвитку транспортних підприємств, набувають виняткового теоретичного й прикладного значення для стабілізації та капіталізації сектора.

Важливість та актуальність отриманих результатів дисертаційного дослідження підтверджується їх цільовою спрямованістю на забезпечення сталого розвитку України відповідно до Указу Президента України № 722/2019, а також безпосередньою кореляцією із завданнями Національної економічної стратегії на період до 2030 року (затвердженої Постановою КМУ № 179) та стратегічними орієнтирами Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.

Подане дисертаційне дослідження виконувалося у відповідності до тематики науково-дослідних планів кафедри менеджменту Національного транспортного університету в межах НДР «Інновації в управлінні сталим



розвитком транспортного комплексу» (номер державної реєстрації 0125U000111). Особистий внесок здобувача полягає у системній структуризації та критичному аналізі методичного інструментарію забезпечення інноваційного розвитку підприємств транспорту в умовах кризового стану. На цій основі автором було поглиблено теоретико-методологічний базис управління інноваційною діяльністю суб'єктів господарювання, де ключовим драйвером капіталізації їхньої конкурентоспроможності визначено наскрізну цифровізацію бізнес-процесів.

Отже, дисертаційна робота Пахолки Олександра Вікторовича на тему «Формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній» є актуальною науковою працею.

Ступінь новизни результатів дисертаційного дослідження

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці теоретико-методичних і прикладних положень щодо формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній в умовах цифрової трансформації та посилення екологічних стандартів, що спрямовані на підвищення їхньої конкурентоспроможності та забезпечення сталого зростання.

Найбільш суттєвими науковими результатами дослідження є:

- розроблено авторську модель механізму інноваційного розвитку (МІР) транспортних підприємств. В основі моделі лежить системно-синергетичний підхід, який трансформує лінійні управлінські процеси у циклічні. Завдяки інтеграції восьми функціональних блоків (зокрема цільового, ресурсного, процесного та інструментального) забезпечується безперервна модернізація та висока адаптивність підприємств до динамічних ринкових умов (стор. 129-141);

- запропоновано методичний підхід до діагностики інноваційного потенціалу підприємства із застосуванням еко-інтегрального індексу I_{id}^{eco} . Обчислення даного композитного індикатора ґрунтується на мультиплікативному поєднанні параметрів рентабельності, фондівіддачі, питомої ваги нематеріальних активів та запропонованого автором коефіцієнта екологічної нейтральності K_{eco} . Такий підхід забезпечує одночасний комплексний моніторинг показників фінансово-технологічної ефективності й ступеня декарбонізації логістичних систем (стор. 86-88);

удосконалено:

- методичний підхід до формування інструментарію міжнародної інвестиційної діяльності, який ґрунтується на інтеграції екологічно орієнтованих і цифрових управлінських рішень, зокрема інтелектуальних систем управління транспортними ресурсами, технологій розподіленого реєстру для контролю показників вуглецевого впливу та моделей циркулярної логістики. Запропонований підхід сприяє перетворенню екологічних вимог на чинник підвищення економічної результативності, а також забезпечує адаптацію діяльності підприємств до міжнародних стандартів екологічного

регулювання, у тому числі механізму транскордонного вуглецевого коригування (СВАМ) (стор. 140-148);

- процедуру стратегічного управління інноваційним розвитком, що передбачає використання моделі ресурсоощадної інноваційної діяльності, заснованої на пріоритетному розвитку інтелектуального капіталу та інтеграції хмарної цифрової інфраструктури. Запропонований підхід створює умови для підвищення ефективності інноваційних процесів завдяки зниженню потреби у капіталовкладеннях, необхідних для формування та експлуатації власного рухомого складу (стор. 145-156);

- систему оцінювання екологічної ефективності інноваційної діяльності на основі запровадження інтегрального дестимулюючого індикатора екологічного впливу, використання якого дає змогу визначати доцільність реалізації інвестиційних проєктів модернізації транспортно-складської інфраструктури за критеріями одночасного підвищення економічної результативності та зменшення негативного впливу на довкілля (стор. 136);

дістали подальшого розвитку:

- трактування поняття «інноваційний розвиток транспортної компанії», яке розглядається як цілеспрямований процес структурних і функціональних змін у системі управління та бізнес-моделі підприємства, що здійснюється на основі інтеграції цифрових технологій і екологічно орієнтованих рішень та спрямовується на формування доданої вартості логістичних послуг із мінімальним впливом на довкілля (стор.35);

- трактування сутності поняття «механізм інноваційного розвитку транспортної компанії», яке визначено як інтегровану систему взаємопов'язаних організаційно-економічних інструментів, методів, важелів і управлінських рішень, спрямовану на безперервне відтворення та використання ресурсного потенціалу для створення інноваційних логістичних послуг і цифрових бізнес-моделей. Наукове доповнення полягає у врахуванні синергетичної взаємодії цифрової трансформації та екологічної модернізації, що розширює функціональне призначення механізму від забезпечення інноваційних змін до формування екологічно орієнтованої доданої вартості та підвищення адаптивності транспортного підприємства до сучасних вимог сталого розвитку (стор. 59).

Наукове та практичне значення отриманих результатів

Системне ознайомлення з матеріалами дисертації, науковим доробком автора та актами про практичну апробацію результатів засвідчує їхній вагомий внесок у розвиток економічної науки та практики. Науково-теоретична цінність праці полягає у розширенні методологічної платформи дослідження механізмів інноваційного розвитку транспортних компаній під впливом диджиталізації та жорстких екологічних стандартів, що виступає основою зміцнення їхніх ринкових позицій. Практична ж орієнтованість доробку підтверджується можливістю безпосередньої екстраполяції запропонованих рішень у діяльність транспортних підприємств незалежно від їхньої форми власності.

Практичне використання результатів підтверджене відповідними довідками про впровадження результатів дослідження: ТОВ Каміон-Авто-запчастина» (акт впровадження від 12 березня 2026р.); ТОВ «Славний Ліс» (акт впровадження від 02 січня 2026 р.).

Теоретичні положення та практичні результати дослідження також впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету (акт впровадження №201/а/01-08 від 08.04.2026).

Ступінь обґрунтованості та достовірності результатів

Наукові результати та висновки, представлені здобувачем, базуються на суворій науковій логіці та є цілком обґрунтованими. Їх формування відбувалося шляхом ретельного критичного аналізу наявного наукового дискурсу щодо сутності, чинників та специфіки розбудови інноваційних механізмів на транспорті. Рецензована праця репрезентує собою завершене самостійне дослідження, у якому успішно реалізовано поставлену дослідницьку мету.

Вірогідність виведених авторських припущень, гіпотез, визначень аргументована опрацюванням широкої джерельної бази, що включає 129 найменувань фахової літератури та нормативних документів, у поєднанні з аналізом фактичного стану господарської практики. Завдяки коректному використанню методологічного комплексу, зокрема методів логічного, порівняльного та структурно-системного аналізу, здобувачеві вдалося об'єктивно оцінити релевантні ринкові тренди й закономірності. Сформовані у підсумкових розділах дисертації положення мають високу науково-методичну цінність для розв'язання проблем інноваційного розвитку підприємств транспортної галузі.

Апробація результатів дисертації.

Основні положення, результати, висновки та пропозиції дисертаційної роботи доповідались, обговорювались та отримали схвалення на науково-практичних конференціях і семінарах всеукраїнського та міжнародного рівня, зокрема: Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми науки та практики у світлі євроінтеграційних процесів» (Львів, 23 травня 2025 р.); IX Міжнародна наукова конференція «Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень» (Ужгород, 4 липня, 2025 р.); IV International Scientific Conference «Priority Studies in Economics and Legal Science» (Prague, Czech Republic, 23-24 June 2025); Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Технології та бізнес: інтеграція, інновації та перспективи», ДТЕУ (21 квітня 2026р.).

Ці публікації повністю охоплюють зміст дисертаційної роботи та підтверджують її апробацію в науковому середовищі.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях.

Робота має логічну структуру, яка охоплює всі етапи наукового дослідження від аналітичного огляду, постановки задач до розробки відповідних проектних рішень, їх практичної перевірки та впровадження.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 11 наукових праць загальним обсягом 4,4 друк. арк., з них: 6 статей у наукових фахових виданнях України з економіки, 1 стаття в закордонному виданні (Хорватія), 4 праці апробаційного характеру у форматі тез конференцій загальним обсягом 1,2 друк. арк. Публікаціях у повній мірі висвітлені положення наукової новизни, що виносяться на захист.

Робота відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Дисертаційна робота Пахолки Олександра Вікторовича на тему: «Формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній» відповідає принципам академічної доброчесності.

У дисертаційній роботі та наукових працях, які відображають її результати, відсутній академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Дисертаційна робота містить окремі дискусійні положення та зауваження.

1. У третьому розділі для прогнозування фінансово-економічних показників діяльності підприємств застосовано регресійний аналіз та імітаційне моделювання. Доцільно було б обґрунтувати, чому автор не розглядав можливість використання трендових моделей експоненціального згладжування.

2. Обґрунтовуючи економічну ефективність впровадження інноваційних рішень (CRM та TMS-платформ), здобувач фокусується на отриманні чистих грошових потоків та зниженні собівартості. Бажано було б детальніше розписати структуру капітальних витрат на етапі імплементації цих систем (наприклад, витрати на кібербезпеку та хмарні технології).

3. У висновках до роботи логічно завершено розв'язання поставлених завдань. Разом з тим, автор міг би чіткіше окреслити довгострокові перспективи розвитку сформованого механізму в контексті повоєнного відновлення транспортної інфраструктури України.

Висловлені зауваження до дисертації та дискусійні положення не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Пахолки Олександра Вікторовича на тему: «Формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній» є завершеною самостійною науково-дослідною роботою.

Зміст дисертації відповідає обраній темі дослідження. Дисертація відповідає спеціальності 051 «Економіка».

У дисертації отримані нові науково обґрунтовані результати, що мають значення для розвитку економічної науки та спрямовані на розв'язання конкретного наукового завдання, яке полягає в комплексному теоретико-прикладному дослідженні формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній.

За актуальністю, ступенем наукової новизни, рівнем обґрунтованості; науковою та практичною цінністю одержаних результатів дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу, вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Вважаю, що дисертаційне дослідження на тему «Формування механізму інноваційного розвитку транспортних компаній» відповідає встановленим вимогам, а її автор, Пахолка Олександр Вікторович, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

в.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Національного транспортного університету,
кандидат економічних наук, професор



Тетяна СЕМЕНЧУК

Підпис Семенчук Т.Б.
ЗАСВІДЧУЮ:

